

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2009
5. volební období

429.

USNESENÍ

výboru pro evropské záležitosti
z 52. schůze konané dne 21. května 2009

k Návrhu nařízení Rady ze dne, kterým se zřizuje postup pro sjednávání a uzavírání dvoustranných dohod mezi členskými státy a třetími zeměmi o odvětvových záležitostech a vztahujících se na soudní příslušnost, uznávání a výkon rozsudků a rozhodnutí ve věcech manželských, rodičovskou zodpovědnost a vyživovací povinnosti a na rozhodné právo ve věcech týkajících se vyživovacích povinností /kód dokumentu 5146/09, KOM(2008) 894 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace náměstka ministryně spravedlnosti Mgr. Tomáše Bočka, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Soni Markové a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Jozef Kochan v. r.
ověřovatel výboru

Soňa Marková v. r.
zpravodajka výboru

Kateřina Jacques v. r.
předsedkyně výboru

DOKUMENT 5146/09

Návrh nařízení Rady ze dne, kterým se zřizuje postup pro sjednávání a uzavírání dvoustranných dohod mezi členskými státy a třetími zeměmi o odvětvových záležitostech a vztahujících se na soudní příslušnost, uznávání a výkon rozsudků a rozhodnutí ve věcech manželských, rodičovskou zodpovědnost a vyživovací povinnosti a na rozhodné právo ve věcech týkajících se vyživovacích povinností

**KOM(2008) 894 v konečném znění, kód Rady 5146/09
Interinstitucionální spis 2008/0266/CNS**

- **Právní základ:**
Článek 61, 65 a 67 odst. 2, 5 Smlouvy ES.
- **Datum zaslání Radě EU:**
19. 12. 2008
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
13. 1. 2009
- **Datum projednání ve VEZ:**
5. 1. 2009 (1. kolo)
- **Procedura:**
Konzultační.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 8. 2. 2009, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 11. 3. 2009 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Návrh je v souladu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**
Sjednávání dvoustranných smluv s nečlenskými státy Evropské unie je tématem v Unii stále diskutovanějším, neboť s rostoucími pravomocemi Unie v oblasti soudní spolupráce v občanských věcech práva ztrácejí členské státy oprávnění v těchto mezích individuálně nebo kolektivně sjednávat se třetími státy takové mezinárodní smlouvy, které by měly vliv na komunitární právo. Toto sice explicitně nevyplývá z primárního práva, ale z judikatury Evropského soudního dvora¹, který státům sice nezakázal generální uzavírání smluv v té které oblasti, avšak tyto nesmějí být v rozporu s právním řádem Evropské unie.

¹ Viz posudek o Luganské úmluvě 1/03 ze dne 7. února 2006.

Z tohoto důvodu je třeba, aby členské státy v tom rozsahu, ve kterém případné smlouvy se třetími státy nejsou slučitelné s právem ES, podnikly kroky k odstranění těchto nedostatků. Takováto řešení *ad hoc*, tedy řešení případ od případu, již v současnosti nemohou obstát, zejména s nárůstem agendy ES. Proto se jeví nezbytným implementovat do práva ES takové mechanismy, které by upravovaly jasná procesní řešení. Jde tedy o to, umožnit Společenství posoudit, zda má dostatečný zájem na uzavření konkrétní dohody, a o to povolit členským státům uzavření těch dohod, na jejichž uzavření Společenství zájem nemá. Takováto řešení by se přitom měla aplikovat jednak na oblast manželských věcí, rodičovské odpovědnosti a vyživovacích povinností, a na straně druhé by se mělo jednat o kolizní normy při smluvních a mimosmluvních závazcích.

Tento návrh nařízení se týká prvně zmiňované oblasti, tedy manželských věcí, rodičovské odpovědnosti a vyživovací povinnosti. Návrh upravující druhou oblast má totožné znění, projednává se však odděleně z důvodu přijímání spolurozhodovací procedurou s Evropským parlamentem (v případě tohoto návrhu byl EP pouze konzultován).

- **Obsah a dopad:**

Rozsah návrhu nařízení je vymezen již článkem 1, na základě kterého se nařízení použije na dvoustranné dohody mezi členskými státy a třetími zeměmi o odvětvových záležitostech² a vztahující se na soudní příslušnost, uznávání a výkon rozsudků a rozhodnutí ve věcech manželských, rodičovské odpovědnosti a vyživovací povinnosti a na rozhodné právo ve věcech týkajících se vyživovacích povinností.

Samotný postup zjišťování, zda existuje dostatečný zájem Společenství uzavřít dohodu se třetím státem v této oblasti, případně zda mohou členské státy uzavřít tuto dohodu samy, je založen na předchozím oznámení návrhu dohody ze strany členského státu, který si přeje získat povolení k opětovnému vyjednání a uzavření dohody, a to na základě podmínek, které jsou vyhodnocovány ke každému případu zvlášť.

Pokud bude již dohoda mezi ES a třetím státem uzavřena, nebude zde dán prostor členskému státu, aby v této záležitosti se třetím státem smlouvu sám uzavřel, tj. každá taková žádost bude předem zamítnuta. Jiná situace nastává v případě, že taková smlouva uzavřená není – v této situaci musí Komise určit, zda se taková smlouva v blízké budoucnosti očekává, a teprve pokud tato podmínka splněna není, může Komise rozhodnout o povolení členskému státu.

Povolení však členský stát nedostane automaticky, musí totiž splnit některé další předpoklady, jmenovitě 1) musí prokázat, že má zvláštní zájem na uzavření takovéto dohody s danou třetí zemí, zejména v souvislosti s existencí hospodářských, zeměpisných, kulturních nebo historických vazeb mezi těmito státy, a zároveň 2) Komise dospěje k názoru, že navrhovaná dohoda má omezený dopad na jednotné a konzistentní uplatňování stávajících pravidel Společenství a na řádné fungování systému, který byl na základě těchto pravidel zřízen.

Tento model fungování však v případě přijetí nařízení nebude aplikován pouze na smlouvy, které v budoucnu budou členské státy chtít uzavřít, ale tyto mechanismy budou využívány i při hodnocení stávajících smluv. Jak totiž již bylo v úvodu naznačeno, členské státy mají povinnost uvést do souladu svůj právní řád s *acquis communautaire* a v rámci

² Anglický odborný termín je „sectoral matters“.

tohoto sladčování je nutné komunitárnímu právu přizpůsobit i smlouvy uzavřené v minulosti.

Stanovisko vlády ČR:

ČR obecně návrh nařízení vítá, zejména možnost renegociace stávajících smluv, protože v ostatních ohledech nebude mít tento návrh pro ČR velké využití. Je pouze třeba vyjasnit, zda bude možné na základě předloženého mechanismu modifikovat i tzv. široké dohody, které zahrnují jak většinu agendy justiční spolupráce v civilních věcech, tak i agendu justiční spolupráce ve věcech trestních. Dále je ČR toho názoru, že notifikace ze strany Komise by měla probíhat na co nejméně formální bázi, např. prostřednictvím elektronických systémů.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

7. května 2009 přijato plénem Evropského parlamentu.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

1. **b e r e n a v ě d o m í** Návrh nařízení Rady, kterým se zřizuje postup pro sjednávání a uzavírání dvoustranných dohod mezi členskými státy a třetími zeměmi o odvětvových záležitostech a vztahujících se na soudní příslušnost, uznávání a výkon rozsudků a rozhodnutí ve věcech manželských, rodičovskou zodpovědnost a vyživovací povinnost a na rozhodné právo ve věcech týkajících se vyživovacích povinností;
2. **u s n á š í s e** postoupit dokument spolu se svým usnesením a stanoviskem vlády pro informaci výboru pro sociální politiku.

Jozef Kochan v. r.
ověřovatel výboru

Soňa Marková v. r.
zpravodajka výboru

Kateřina Jacques v. r.
předsedkyně výboru